



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 501/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., B., zastúpeného advokátkou JUDr. N. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S/13/2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2012 doručená sťažnosť J. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S/13/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Dňa 20. 2. 2012 bola Krajskému súdu v Nitre doručená žaloba na ochranu pred nezákonným zásahom orgánom verejnej správy, v ktorej som sa zároveň domáhal aj vydania predbežného opatrenia v súlade s ust. § 102 odst. 1, OSP a § 75 odst. 2, OSP. Návrhom na vydanie predbežného opatrenia som sa domáhal konkrétne, aby Krajský súd predbežným opatrením určil, že:

I. Mám právo vykonávať funkciu starostu obce B., a to až do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej, a že:

II. Žalovaní sú povinní zdržať sa akýchkoľvek zásahov, znemožňujúcich mi riadne vykonávať funkciu starostu obce B., a to až do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej.

Konanie na Krajskom súde v Nitre je vedené pod sp. zn.: 11 S/13/2012.

Podľa § 75 ods. 4, OSP o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý má náležitosti podľa odseku 2, rozhodne súd bezodkladne, najneskôr do 30 dní po doručení návrhu.

Na podanie žaloby vrátane návrhu na vydanie predbežného opatrenia som splnomocnil spoločnosť D., spol. s r. o..., zastúpenú konateľom a advokátom Mgr. M. K., ktorý ma ubezpečil, že žaloba aj návrh na vydanie predbežného opatrenia sú podané v súlade so zákonom.

Z prezentačnej pečiatky Krajského súdu v Nitre je preukázané, že žaloba vrátane návrhu na vydanie predbežného opatrenia bola súdu doručená dňa 20. 2. 2012. Odo dňa podania návrhu uplynulo už šesťkrát tridsať dní, a Krajský súd doposiaľ žiadne rozhodnutie o mojom návrhu na vydanie rozhodnutia nevyviesol, hoci mi ani neoznámil, že by môj návrh postrádal náležitosti predpísané v ustanovení § 75 ods. 2, OSP.

V mojom prípade je vydanie navrhovaného predbežného opatrenia existenčnou otázkou. Môj mandát starostu obce by mohol zaniknúť vyhlásením výsledku miestneho referenda o odvolaní starostu, ktorým by sa rozhodlo podľa § 13a, ods. 1, písm. f) zákona o obecnom zriadení len v prípade, že by takéto referendum bolo platné. V opačnom prípade môj mandát stále trvá.

Referendum, ktoré bolo na moje odvolanie starostu obce vyhlásené Obecným zastupiteľstvom, nie je platné, čo nepochybne vyplýva okrem iných dôkazov, uvádzaných v mojej žalobe, aj z Upozornenia Okresnej prokuratúry K. zo dňa 11. 5. 2012.

Keďže už z obsahu samotných dôkazov pripojených k žalobe, súčasťou ktorej je aj návrh na vydanie predbežného opatrenia, nesporne vyplýva dôvodnosť mojej žaloby a návrhu na vydanie predbežného opatrenia, bolo povinnosťou Krajského súdu v Nitre v zákonom stanovenej 30 dňovej lehote rozhodnúť o mojom návrhu na vydanie predbežného opatrenia a poskytnúť mi tak nevyhnutnú právnu ochranu pred nezákonnými zásahmi orgánov verejnej správy, ktorými boli porušené moje práva a právom chránené záujmy, následky týchto protiprávných úkonov stále trvajú, pretože doposiaľ mi žalovaní neumožnili prístup na Obecný úrad, odňali mi komunikačné prostriedky, znemožňujú mi zabezpečovať organizačné a administratívne úlohy, a tak mi znemožňujú vykonávať mandát starostu obce.“

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol:

«Týmto sústavne pretrvávajúcim protiprávnym konaním žalovaných mi vznikla ujma, spočívajúca v znemožňovaní vykonávať mandát starostu, a tak na mojej strane dochádza k značným škodám a ujám, a to nielen ekonomickým, ale aj spoločenským a morálnym, týmto protiprávnym konaním žalovaných dochádza aj k hospodárskym škodám v obci s tým, že ja ako starosta, i keď mi nie je umožnený výkon funkcie, zodpovedám za riadenie obce v občianskoprávnej aj trestnoprávnej oblasti.

Vydania predbežného opatrenia som sa domáhal predovšetkým z dôvodu, že do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej by mohlo dôjsť k takým faktickým zmenám, v dôsledku ktorých by ani prípadný môj úspech v konaní by mi nemusel zabezpečiť reálnu ochranu mojich práv, ktoré mi prináležali pred vyhlásením neplatného referenda a ešte aj v súčasnosti mi prináležia.

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola

rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 75 ods. 4, OSP, podľa ktorého o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodne súd bezodkladne najneskôr do 30 dní po doručení návrhu...

Vzhľadom na osobitosti tohto prípadu a na konkrétne okolnosti, popísané v žalobe, ako aj porušenie zákonných povinností zo strany Krajského súdu v Nitre, má sťažovateľ zato, že samotné konštatovanie porušenia jeho práv a príkazu Ústavného súdu konať bez zbytočných prieťahov, keďže to vyplýva pri návrhu na nariadenie predbežného opatrenia priamo z ustanovenia § 75 ods. 4, OSP, nie sú pre neho dostatočnou satisfakciou, a že ním navrhnuté finančné zadosťučinenie je primerané jeho pretrvávajúcemu stavu neistoty a následkom, ktoré sťažovateľa postihujú až doposiaľ.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva J. S... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre porušené boli.

2. Krajskému súdu v Nitre prikazuje, aby v konaní, vedenom pod spisovou značkou 11 S/13/2012 o žalobe a návrhu na nariadenie predbežného opatrenia konal bez zbytočných prieťahov.“

Ďalej sťažovateľ žiadala, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietá porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne

neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa smerujúcom proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S/13/2012, ktorým boli podľa neho spôsobené zbytočné prietahy, osobitne aj v súvislosti s rozhodovaním o nariadení predbežného opatrenia, čím malo dôjsť aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v namietanom konaní.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru), návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06).

Ústavný súd zo sťažnosti a z predloženého súdneho spisu zistil, že namietané konanie začalo na krajskom súde 20. februára 2012 podaním žaloby o ochranu pred nezákonným zásahom orgánom verejnej správy, súčasťou ktorej bol aj návrh na vydanie predbežného opatrenia. Doterajšia dĺžka namietaného konania ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti teda predstavuje viac než 7 mesiacov, počas ktorých krajský súd realizoval štyri procesné úkony:

- 28. mája 2012 – oznámil sťažovateľovi, že o návrhu na vydanie predbežného opatrenia nemožno relevantne rozhodnúť,
- 1. júna 2012 – zaslal žalobu na vyjadrenie žalovaným v lehote 30 dní,
- 30. augusta 2012 – nariadil pojednávanie na 25. september 2012,
- 11. septembra 2012 – na základe žiadosti právnej zástupkyne žalovaného v 1. rade odročil termín pojednávania na 30. október 2012.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v namietanom konaní v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia

Podľa § 244 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) súdy v správnom súdnictve konajú o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov.

Podľa § 246c ods. 1 prvej vety OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti (piata časť – správne súdnictvo, pozn.), sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti toho zákona.

Keďže inštitút predbežného opatrenia upravený v § 75 a nasl. OSP je zaradený v druhej časti prvej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, tento inštitút nemožno v konaniach podľa jeho piatej časti použiť, čomu nasvedčuje aj znenie § 250c ods. 1 v spojení s § 250v ods. 8 OSP o odklade vykonateľnosti rozhodnutia. Táto skutočnosť bola podľa zistenia ústavného súdu oznámená právnenému zástupcovi sťažovateľa prípisom

okresného súdu z 28. mája 2012. V nadväznosti na to dospel ústavný súd k záveru, že nerozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v lehote ustanovenej v § 75 ods. 4 OSP namietané sťažovateľom nesignalizuje v okolnostiach danej veci žiadnu možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že krajský súd v namietanom konaní v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ústavne konformným spôsobom v súlade s účelom, podstatou a zmyslom týchto ustanovení.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S/13/2012 vo veci samej

Konanie na základe žaloby sťažovateľa o ochranu pred nezákonným zásahom orgánom verejnej správy začalo 20. februára 2012 a jeho doterajšia dĺžka trvania predstavuje sedem mesiacov. Keďže krajský súd od začiatku namietaného konania až dosiaľ realizoval štyri procesné úkony, pričom ostatným úkonom je nariadenie pojednávania vo veci na 30. október 2012, ústavný súd konštatuje, že ani samotná doterajšia dĺžka namietaného konania, ani jeho doterajší priebeh nenaznačujú možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Zo sťažnosti navyše nevyplýva, že by sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy využil účinný právny prostriedok nápravy v súvislosti s námietkou zbytočných prietahov, teda že by podal sťažnosť predsedovi krajského súdu

podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na princíp subsidiarity ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bolo možné v tejto časti odmietnuť aj z dôvodu jej neprípustnosti (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v jej petite.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu namietaného konania dochádzalo k zbytočným priesťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2012